

ЗАТВЕРДЖУЮ

ректор Львівського державного
університету безпеки життєдіяльності,
генерал-майор служби цивільного захисту

Дмитро БОНДАР

2025 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів докторської дисертації заступника факультету з навчально-наукової
роботи факультету психології та соціального захисту Львівського державного
університету безпеки життєдіяльності, кандидата педагогічних наук
КОВАЛЯ Ігоря Святославовича на тему «**Теоретичні та методичні засади
формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до
неперервного саморозвитку**»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Призначені рішенням Вченої ради Львівського державного університету
безпеки життєдіяльності (протокол № 9 від 23 квітня 2025 р.) рецензенти, а саме:

- **РУДЕНКО Лариса Анатоліївна**, професор кафедри практичної психології та педагогіки, доктор педагогічних наук, професор;
- **ВАСЯНОВИЧ Григорій Петрович**, професор кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, доктор педагогічних наук, професор;
- **ЦЮПРИК Андрій Ярославович**, завідувач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, доктор педагогічних наук, доцент,

розглянувши докторську дисертацію **КОВАЛЯ Ігоря Святославовича** на тему «**Теоретичні та методичні засади формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку**» (тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Львівського державного університету безпеки життєдіяльності протокол № 9 від 23 квітня 2025 р.), наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати, а також за результатами фахового семінару кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (протокол № 14 від 06 червня 2025 р.), підготували висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації:

1. Дисертація **КОВАЛЯ Ігоря Святославовича**, представлена на здобуття наукового ступеня педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, є кваліфікаційною науковою працею, виконаною здобувачем самостійно та підготовленою у вигляді рукопису. За обсягом, актуальністю, рівнем наукової новизни і практичної цінності, змістом та оформленням робота повністю відповідає вимогам п. 6–9 «Порядку присудження

та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 року.

2. Актуальність теми дослідження. Актуальність і вибір теми дисертації зумовлені гострою потребою підвищення якості професійної підготовки фахівців служби цивільного захисту, низкою суперечностей у їхній підготовці, недостатньою розробленістю інноваційних психолого-педагогічних заходів, спрямованих на реалізацію в підготовці здобувачів положень системного, синергетичного, діяльнісного, особистісного, компетентнісного, культурологічного, акмеологічного, ресурсного та середовищного методологічних підходів та відсутністю у ЗВО із специфічними умовами навчання концепції неперервного саморозвитку відповідно до тенденцій розвитку освіти і ДСНС України, вимогою модернізації освіти в напрямі вдосконалення професійного й особистісного розвитку висококваліфікованих фахівців, спроможних критично мислити, досягати поставленої мети, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з колегами, готових безперервно навчатися та вдосконалювати власні професійні якості впродовж життєдіяльності.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до програми науково-дослідної роботи кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності з тем: «Психолого-педагогічні технології підготовка фахівців до діяльності в особливих умовах та її психологічний супровід» (РК №0116U005307) та «Педагогічне забезпечення та психологічний супровід професійної підготовки та збереження здоров'я фахівців ризиконебезпечних професій у закладах вищої освіти» (РК № 0122U001531).

4. Особистий внесок здобувача в одержанні наукових результатів. Особистий внесок є переконливим на всіх етапах підготовки дисертації. Формування наукової мети і завдань дисертаційної роботи, вибір об'єктів дослідження, планування експерименту, проведення основного обсягу досліджень і формулювання висновків автор виконав самостійно. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, авторськими є положення і висновки, які стосуються формування та розвитку готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку. Ідеї та підходи співавторів у дисертації не використовувалися.

5. Ступінь використання в дисертації матеріалів і висновків кандидатської дисертації здобувача. У докторській дисертації кандидата педагогічних наук КОВАЛЯ Ігоря Святославовича відсутні матеріали його кандидатської дисертації.

6. Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, які сформульовані в дисертації. У дисертації використано комплекс сучасних методів дослідження: *теоретичні* – аналіз, синтез, систематизація навчально-методичної літератури, нормативної та звітної документації; порівняння й узагальнення для виявлення особливостей вітчизняного та зарубіжного досвіду підготовки фахівців служби цивільного захисту; вивчення й обґрунтування вимог до особистості фахівця ДСНС України; типізація, конкретизація базових категорій дослідження; індукція, дедукція для визначення й обґрунтування

психолого-педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку; моделювання і проєктування системи формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку; узагальнення, прогнозування та конкретизація для розроблення концепції підготовки майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку; *емпіричні* – праксиметричні (вивчення й аналіз досвіду професійного розвитку), обсерваційні (самоспостереження, безпосереднє спостереження, рефлексія), діагностичні (анкетування, тестування, бесіди, опитування, експертне оцінювання, самоаналіз, самооцінювання) методи; педагогічний експеримент, що охоплював констатувальний (для визначення рівня готовності до саморозвитку) та формувальний (для перевірки ефективності авторської моделі, психолого-педагогічних умов і науково-методичного забезпечення підготовки майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку в ЗВО ДСНС України); методи аналізу й узагальнення емпіричних даних, систематизації, прогнозування; табличні та графічні методи представлення результатів дослідження; *методи статистичного аналізу*: оцінювання параметрів розподілу та узагальнення незалежних характеристик, кореляційний і факторний аналіз, визначення критеріїв узгодженості χ^2 для виявлення статистичної відповідності між декількома емпіричними розподілами з метою перевірки достовірності одержаних експериментальних даних; узагальнення й інтерпретація впроваджених результатів наукового дослідження для формулювання обґрунтованих висновків.

7. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що *вперше* теоретично обґрунтовано специфічні принципи неперервного саморозвитку майбутніх фахівців служби цивільного захисту, обґрунтовано психолого-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку (зорієнтованість освітнього процесу на формування мотивації неперервного саморозвитку майбутніх фахівців служби цивільного захисту; створення сприятливого мікроклімату й здоров'язбережувального середовища в колективах для виявлення активності кожного учасника освітнього процесу та можливостей для їхнього саморозвитку; цілеспрямоване формування та розвиток професійно важливих якостей як складових компетентності фахівців сфери цивільного захисту; залучення й активізація майбутніх фахівців служби цивільного захисту до науково-дослідної роботи закладу освіти, ініціюючи потребу в самоосвіті та самовихованні; стимулювання неперервної організації освітнього процесу із залученням практичних працівників і стейкхолдерів), побудовано модель формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку, розроблено концепцію підготовки майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку (організаційно-цільовий, теоретико-методологічний, організаційно-проєктувальний, змістово-процесуальний, оцінно-результативний блоки); *уточнено* науково-педагогічну сутність і структуру феномена «готовність майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку», дидактичні особливості та інноваційні засади підготовки здобувачів у відомчих ЗВО ДСНС України; *конкретизовано* критерії, показники і рівні готовності майбутніх фахівців служби цивільного

захисту до неперервного саморозвитку; *подальшого розвитку* набули науково-педагогічні положення щодо неперервного саморозвитку фахівців у галузі безпеки людини, концептуальні засади психопедагогіки у професійно-екстремальній підготовці, новітні наукові підходи у підготовці майбутніх фахівців служби цивільного захисту та педагогічні інновації в освітній діяльності ЗВО із специфічними умовами навчання.

8. Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробці та впровадженні навчально-методичного забезпечення процесу формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку, що включає: навчальний посібник «Психопедагогіка професійно-екстремальної підготовки»; навчально-методичний посібник з організації та проведення тренінгу «Професійно-психологічний супровід рятувальників в умовах ризику»; методичні рекомендації «Проведення соціально-психологічних тренінгів» і «Надання першої психологічної допомоги особам, які постраждали внаслідок надзвичайних подій або збройної агресії на території України»; комплекс тренінгових програм, спрямований на розвиток ключових компонентів саморозвитку. Крім того, апробовано та реалізовано психолого-педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку; розроблено та впроваджено спецкурси вибіркового навчальних дисциплін («Психопедагогіка безпеки», «Самодопомога та профілактика емоційного вигорання», «Тренінг саморозвитку та психоемоційного відновлення»); визначено критерії, показники, рівні та методи діагностики готовності фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку; підготовлено методичні вказівки для науково-педагогічних працівників та особового складу ДСНС України «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців через неперервний саморозвиток». На цій основі також запропоновані прогностичні напрями модернізації професійної підготовки фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку. Запропоновані розробки є підґрунтям для системного оновлення змісту, методів і технологій професійної підготовки майбутніх фахівців ДСНС відповідно до викликів часу, потреб суспільства та завдань реалізації безпекового середовища в Україні.

Результати дослідження застосовуватимуться у професійній діяльності науково-педагогічних працівників ЗВО зі специфічними умовами навчання для створення та вдосконалення науково-методичного забезпечення, електронних навчально-методичних комплексів, розроблення авторських курсів і навчальних програм, упровадження інноваційних засобів навчання й електронних освітніх ресурсів. Отримані результати і висновки становлять практичну цінність для формування нормативної документації відомчих ЗВО та інших закладів освіти, а також будуть корисними для працівників служби цивільного захисту.

9. Дотримання принципів академічної доброчесності. За результатами наукової експертизи дисертація КОВАЛЯ Ігоря Святославовича визнана оригінальною роботою, яка не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та недоброчесних запозичень.

10. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях. Дисертаційна робота Ігоря КОВАЛЯ містить особисто отримані здобувачем науково обґрунтовані результати, а кількість та якість

наукових праць, опублікованих за її матеріалами, відповідають Наказу МОН України № 1220 від 23 вересня 2019 року «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук».

Основні положення дисертації здобувача опубліковано в 64 наукових і науково-методичних публікаціях (28 одноосібних), серед яких: 1 монографія, 1 розділ монографії, 2 посібники, 17 статей у вітчизняних наукових фахових виданнях з педагогічних наук, 4 – в закордонних періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus і Web of Science, 3 статті в зарубіжних періодичних виданнях, 24 матеріали і тези конференцій, семінарів, 3 навчально-методичні розробки.

Монографії:

1. Коваль І. С. Формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку : монографія. Львів : ЛДУБЖД, 2025. 486 с.

2. Коваль І. С. Психолого-педагогічний супровід майбутніх фахівців галузі безпеки людини. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи* : монографія / за наук. ред. М. Ковалю, Н. Ничкало; упоряд. А. Кузик, А. Литвин. Львів : ЛДУ БЖД, 2023. С. 146–148. URL : <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/13661>.

Посібники:

3. Коваль М. С., **Коваль І. С.** Професійно-психологічний супровід рятувальників в умовах ризику : навч.-метод. посіб. з організації та проведення тренінгу. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. 252 с.

4. Козяр М. М., **Коваль І. С.** Психопедагогіка професійно-екстремальної підготовки : навч. посіб. Львів : ЛДУ БЖД, 2024. 504 с.

Статті в наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України:

5. Козяр М. М., **Коваль І. С.** Конкретно-наукові підходи до формування професійної готовності рятувальників. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Київ ; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2018. Вип. 52. С. 28–31. DOI : <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2018-52>. URL : <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5255/4680>.

6. Коваль М. С., **Коваль І. С.** Загальнонаукові методологічні підходи до формування професійної готовності майбутніх рятувальників. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2018. № 17. С. 140–144. DOI : <https://doi.org/10.32447/20784643.17.2018.19>.

7. Коваль М. С., **Коваль І. С.** Основні принципи професійної підготовки майбутніх рятувальників. *Військова освіта*. 2021. № 2(44). С. 100–107. DOI : <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2021-44/100-107>.

8. Коваль М. С., **Коваль І. С.** Професійна компетентність майбутніх рятувальників в умовах пандемічних обмежень. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 4 (9). С. 13–22. DOI : [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4\(9\)-13-22](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4(9)-13-22).

9. Коваль І. С. Поняття психопедагогіки у галузі безпеки людини. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. Київ : Вид. дім «Гельветика», 2022. Вип. 90. С. 62–67. DOI : <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.90.13>.

10. Коваль І. С. Системний та синергетичний підходи неперервного саморозвитку майбутніх рятувальників. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 13(18). С. 272–281. DOI : [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13\(18\)-272-281](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13(18)-272-281).

11. Олійник Л. В., **Коваль І. С.** Дослідження професійної готовності випускників ЗВО із специфічними умовами навчання. *Військова освіта*. Київ. 2023. № 1(47). С. 196–204. DOI : <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2023-47/196-204>.

12. Коваль І. С. Діяльнісний та компетентнісний підходи до неперервного саморозвитку майбутніх рятувальників. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. Кременчук : КрНУ. Вип. 3(140). 2023. С. 17–23. DOI : <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2023.3.2>.

13. Яремко Р. Я., **Коваль І. С.**, Стельмах О. В. Психолого-педагогічний аспект самореалізації майбутніх фахівців у галузі пожежної безпеки. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 15(33). С. 591–598. DOI : [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15\(33\)-591-598](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15(33)-591-598).

14. Коваль І. С. Обґрунтування авторської моделі неперервного професійного саморозвитку майбутніх рятувальників. *Військова освіта*. № 2(48). 2023. С. 132–143. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2023-48/132-143>.

15. Коваль І. С. Неперервний саморозвиток майбутніх рятувальників як соціальна потреба. *Педагогічний альманах* : зб. наук. пр. / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти». 2023. Вип. 54. С. 206–212. DOI : <https://doi.org/10.37915/pa.vi54.485>.

16. Коваль І. С. Термінологічний аналіз сутності неперервного професійного саморозвитку майбутніх рятувальників у галузі безпеки людини. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи* : зб. наук. пр. Київ, 2023. № 24, т. 2. С. 78–88. DOI : [https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.78-88](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.78-88).

17. **Коваль І.**, Олійник Л., Палагнюк М. Використання тренінгових технологій у професійній підготовці рятувальників. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Хмельницький : НАДПСУ, 2023. № 4, т. 35. С. 37–52. DOI : <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v35i4.1558>.

18. Коваль І. С. Обґрунтування критеріїв та рівнів професійної компетентності майбутніх фахівців сил безпеки та оборони України. *Молодь і ринок*. 2024. № 2(222). С. 140–146. DOI : <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.300101>.

19. **Koval I.S.**, Yaremko R. Ya., Vavryniv O. S. The use of training technologies in the process of professional training for future rescuers in higher education institutions. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2024. Вип. 71. С. 142–149. DOI : <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-71-1-245>.

20. Козяр М. М., **Коваль І. С.** Психопедагогіка у професійно-екстремальній підготовці фахівців галузі безпеки людини. *Вісник НАПН України*. 2024. № 1, т. 6. С. 1–13. DOI : <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6140>.

21. Коваль І. С., Яремко Р. Я., Пасічник С. В. Психологічні особливості адаптації здобувачів вищої освіти до навчання в умовах воєнного стану. *Наукові записки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Педагогіка і психологія*. 2024. № 2(4). С. 109–115. DOI : <https://doi.org/10.32782/3041-1297/2024-2-18>.

Статті у виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science та/або Scopus:

22. Yaremko R., Vavryniv O., Tsiupryk A., Perelygina L., **Koval I.** Research of content parameters of the professional self-realization of future fire safety specialists. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11(53). P. 288–297. DOI : <https://doi.org/10.34069/AI/2022.53.05.28>. (WoS)

23. Smolinska O., **Koval I.**, Pavliuk M., Shulha D. Research of Assertiveness in Organization of the Time Perspective of Degree-Seeking Students in Higher Education. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2024. № 11. P. 222–237. DOI : <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-11-12>. (Scopus)

24. **Koval I.**, Yaremko R., Hurtovenko N., Sirko R., Stelmakh O., Slobodianyk V., Kulyk Y., Hoian I. Juniors' extreme risky behavior in the context of the structure of self-efficacy in competitive activity. *Journal of Physical Education and Sport*. 2024. Vol. 24, Iss. 10. P. 1331–1341. DOI : <https://doi.org/10.7752/jpes.2024.10257>. (Scopus)

25. Kozyar M., **Koval I.**, Rudenko L., Lavretski R., Velykyi R. Continuous professional development of rescue personnel. *Safety and Reliability*. 2025. Vol. 43, Iss. 4. P. 1–23. DOI : <https://doi.org/10.1080/09617353.2025.2500776>. (Scopus)

Статті в зарубіжних виданнях:

26. Vavryniv O., Yaremko R., **Koval I.**, Mukhlyk E., Lytvyn A., Malanyuk M. An empirical research of future rescuers' professional self-realization. *Inclusions Magazine*. 2024. Vol. 11, № 4. P. 185–200. DOI : <https://doi.org/10.58210/fprc3571>.

27. Коваль М. С., **Коваль І. С.** Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх рятувальників. *SWorldJournal*. 2023. № 18, ч. 3. С. 49–54. DOI : <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2023-18-03-041>.

28. **Коваль І. С.**, Яремко Р. Я. Впровадження тренінгових технологій у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання. *Vzdelávanie a spoločnosť IX : vedecký zborník*. Prešov, 2024. S. 83–86.

Опубліковані праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

29. **Коваль І. С.**, Коваль М. С. Морально-психологічні аспекти виховного процесу в освітніх закладах ДСНС України. *Конкурентоспроможність вищої освіти України в умовах інформаційного суспільства*. І Міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернігів, 9 листоп. 2018 р. Чернігів, 2018. С. 460–462.

30. Коваль І. С. Використання інноваційних технологій у професійній діяльності психологів закладів вищої освіти Державної служби України з надзвичайних ситуацій. *Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності ЗВО МВС України та Національної поліції України : круглий стіл*, м. Київ, 25 квітня 2019 р. Київ, 2019. С. 44–45.

31. Коваль М. С., **Коваль І. С.** Відмінність роботи капелана й психолога в зоні проведення ООС. *Особистість в екстремальних умовах : зб. тез IX наук.-практ. конф.*, м. Львів, 17 травня 2019 р. Львів : ЛДУ БЖД, 2019. С. 110–112.

32. Коваль І. С. Професійна підготовка практичного психолога. *Формування сучасних педагогічних технологій та освітніх систем* : матеріали II наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 4-5 грудня 2020 р. Запоріжжя, 2020. С. 17–20.

33. Коваль І. С. Соціальна успішність рятувальника як педагогічний феномен. *Теоретико-методичні засади системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ВВНЗ* : міжвуз. наук.-практ. семінар, м. Київ, 23 листопада 2021 р. Київ, 2021. С. 42–43.

34. Коваль І. С. Аналіз гендерних стереотипів майбутніх рятувальників у закладі вищої освіти. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України* : тези доп. наук.-практ. конф., м. Харків, 2 квітня 2021 р. Харків, 2021. С. 96–98.

35. Коваль І. С., Держко Р. О. Гендерні аспекти у підготовці фахівців і фахівчинь для підрозділів ДСНС України. *Правові гарантії гендерної рівності в секторі безпеки і оборони України* : круглий стіл, м. Львів, 17 червня 2021 р. Львів, 2021. С. 49–51.

36. Koval I. S. Phenomenology of continuous self-development of future rescuers. *The role of psychology and pedagogy in the spiritual development of modern society* : International scientific conference : conference proceedings, Riga, Latvia, July 30–31, 2022. Riga : Baltija Publishing, 2022. P. 341–344.

37. Коваль І. С. Етапи формування професійної готовності. *Видатні постаті психології: історія, сучасність і перспективи* : матеріали VIII регіон. наук. семінару, м. Львів, 10 травня 2022 р. Львів, 2022. С. 145–147.

38. Коваль І. С. Готовність майбутніх рятувальників до професійного саморозвитку. *Соціально-психологічні та гуманітарні виміри безпеки життєдіяльності* : зб. тез доп. I наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Львів, 20-21 жовтня 2022 р. Львів : ЛДУБЖД, 2022. С. 74–77.

39. Коваль І. С. Інформаційні технології в освіті ЗВО ДСНС України. *Інформаційна безпека та інформаційні технології* : зб. тез доп. IV міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 30 листопада 2022 р. Львів, 2022. С. 348–350.

40. Коваль І. С. Системний підхід неперервного саморозвитку майбутніх офіцерів галузі безпеки людини. *Удосконалення теоретико-методичних засад професійної військової освіти у секторі безпеки та оборони* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 30 листоп. 2022 р. Київ, 2022. С. 215–218.

41. Коваль І. С. Професійний саморозвиток майбутніх рятувальників як психолого-педагогічна проблема. *Актуальні питання психологічного забезпечення службової діяльності структурних підрозділів МВС України в умовах воєнного стану* : матеріали V міжвідомчого наук.-практ. круглого столу, м. Київ, 20 квітня 2023 р. Київ, 2023. С. 83–85.

42. Коваль І. С. Гендерні особливості професійного становлення особистості майбутніх фахівців та фахівчинь ДСНС України. *Інформаційна безпека та інформаційні технології* : зб. тез доповідей VI всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених, студентів і курсантів, м. Львів, 30 листоп. 2023 р. Львів, 2023. С. 318–319.

43. Коваль І. С. Синергетичний підхід неперервного саморозвитку майбутніх офіцерів галузі безпеки людини. *Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії* : матеріали Всеукр. наук.-дис. платформи, яка

приурочена до Міжнар. дня толерантності, м. Кропивницький, 16 листоп. 2023 р. Кропивницький, 2023. С. 180–181.

44. Коваль І. С. Підсистеми моделі неперервного саморозвитку майбутніх рятувальників галузі безпеки людини. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти* : зб. матеріалів IX Міжн. наук.-практ. інтернет-конф. / у 2 част., м. Біла Церква, 14 грудня 2023 р. Біла Церква, 2023. Ч. 1. С. 259–262.

45. Коваль І. С. Філософські ідеї саморозвитку особистості. *Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)* : зб. тез доп. VI Міжнар. наук. конф. курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 23–24 листоп. 2023 р. Львів, 2023. С. 278–281.

46. Козяр М. М., **Коваль І. С.** Професійна діяльність рятувальників у службово-бойових умовах ризику. *Особистість в екстремальних умовах* : XI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Львів, 24 травня 2024 р. Львів, 2024. С. 12–15.

47. **Коваль І. С.**, Пасічник С. В. Проблема психологічної реабілітації фахівців сил безпеки та оборони України. *Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів* : зб. матер. V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 31 жовтня 2024 р. Київ, 2024. С. 258–260.

48. **Коваль І.**, Лакіш В. Гендерні відмінності у підготовці рятувальників. *Інформаційна безпека та інформаційні технології* : зб. наук. пр. V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 27 листоп. 2024 р. Львів, 2024. С. 196–198.

49. Коваль І. Саморозвиток фахівців силових структур через українську мову: шлях до особистісного і національного зростання. *Мова – кордон національної безпеки* : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Львів, 21 лютого 2025 р. Львів, 2025. С. 331–333.

50. Яремко Р. Я., **Коваль І. С.**, Ткачик О. Т. Проблема психодіагностичного інструментарію в системі ДСНС України. *Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки* : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 21 лютого 2025 р. Львів, 2025. С. 580–581.

51. Коваль І. С. Соціально-психологічні аспекти неперервного саморозвитку майбутніх офіцерів. *Цивільний захист в умовах війни* : зб. тез доп. I Міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 17–18 квітня 2025 р. Львів, 2025. С. 110–112.

52. Коваль І. Дослідження готовності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту до саморозвитку. *Особистість в екстремальних умовах* : матеріали XII Всеукр. наук.-практ. конф., м. Львів, 23 квітня 2025 р. Львів, 2025. С. 203–205.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

53. Коваль М. С., **Коваль І. С.** Загальнодидактичні принципи формування професійної готовності майбутніх рятувальників до діяльності в екстремальних умовах. *Молодий вчений*. 2018. Т. 64. Вип. 12. С. 95–99.

54. **Коваль І. С.**, Ковальчук А. М., Петренко А. М. Аналіз психологічних якостей спортсменів пожежно-прикладного спорту в змагальній діяльності. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2019. № 1. С. 123–130.

55. Яремко Р. Я., **Коваль І. С.** Емпіричне дослідження розвитку асертивної поведінки у здобувачів вищої освіти університетів з особливими умовами навчання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2023. Вип. 1. С. 111–116. DOI : <https://doi.org/10.32782/2311-8458/2023-1-14>.

56. **Коваль І. С.**, Довгаль К. Ю. Особливості переживання стресу рятувальниками на різних етапах професіоналізації. *Наукові записки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Педагогіка і психологія*. 2023. № 2. С. 41–45. DOI : <https://doi.org/10.32782/3041-1297/2023-2-6>.

57. Довгаль К, **Коваль І.** Вплив стресу на життєдіяльність людини. *Видатні постаті психології: історія, сучасність і перспективи* : матеріали І всеукр. наук.-практ. конф. до дня психолога, м. Львів, 21 квітня 2023 р. Львів, 2023. С. 76–79.

58. Ревера А., **Коваль І.** Суїцидальна поведінка та її профілактика. *Видатні постаті психології: історія, сучасність і перспективи* : матеріали І всеукр. наук.-практ. конф. до дня психолога, м. Львів, 21 квітня 2023 р. Львів, 2023. С. 96–98.

59. Литвин А., **Коваль І.** Професійна підготовка офіцерів Збройних сил України за стандартами країн НАТО. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 73, т. 2. С. 333–339. DOI : <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-2-51>.

60. Яремко Р. Я., **Коваль І. С.**, Ткачик О. Т. Особливості психологічної підготовки військовослужбовців до бойових дій. *Наукові записки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Педагогіка і психологія*. 2024. № 1 (3). С. 52–58. DOI : <https://doi.org/10.32782/3041-1297/2024-1-8>.

61. Литвин А. В., **Коваль І. С.**, Яремко Р. Я. Експериментальна психологія : навч. посіб. Львів : ЛДУБЖД, 2024. 316 с.

62. **Коваль І. С.**, Яремко Р. Я. Проведення соціально-психологічних тренінгів : метод. реком. Львів: ЛДУ БЖД, 2023. 43 с.

63. Коваль І. С. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців через неперервний саморозвиток : метод. реком. для викладачів ЗВО. Львів : ЛДУ БЖД, 2024. 63 с.

64. **Коваль І. С.**, Яремко Р. Я., Пасічник С. В. Надання першої психологічної допомоги особам, які постраждали внаслідок надзвичайних подій або збройної агресії на території України : метод. реком. Львів: ЛДУ БЖД, 2025. 60 с.

11. **Упровадження наукових досліджень у практику.** Наукові положення та навчально-методичні матеріали упроваджено в практику діяльності Головного управління ДСНС України у Львівській області (довідка б/н видана 10.02.2025 р.), Головного управління ДСНС України у Дніпропетровській області (довідка № 49 02-4356/49 11 від 15.05.2025 р.), Груп гуманітарного розмінування (довідка б/н видана 26.05.2025 року), в освітній процес Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (акт б/н від 29.05.2025 р.), Львівського державного університету внутрішніх справ (акт б/н від 05.05.2025 р.), Національного університету оборони України (довідка б/н видана 16.05.2025 р.).

12. **Апробація результатів роботи.** Основні положення та результати дисертації презентовано на 28 наукових заходах, у тому числі міжнародних: «Конкурентоспроможність вищої освіти України в умовах інформаційного суспільства» (м. Чернігів, 2018 р.); «Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи» (м. Львів, 2021 р.), «The role of psychology and pedagogy in the spiritual development of modern society» (м. Рига,

Латвія, 2022 р.); «Удосконалення теоретико-методичних засад професійної військової освіти у секторі безпеки та оборони» (м. Київ, 2022 р.); «Інформаційна безпека та інформаційні технології» (м. Львів, 2022, 2024 рр.); «Комунікація як чинник транспарентності соціальної взаємодії: психологічний, історичний, правовий, економічний та політичний виміри» (м. Тернопіль, 2023 р.); «Nowe tendencje w psychologii i pedagogice» (м. Радом, Польща, 2023 р.); «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)» (м. Львів, 2023 р.); «Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти» (м. Біла Церква, 2023 р.); «Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів» (м. Київ, 2024 р.); «Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки» (м. Львів, 2025 р.); «Цивільний захист в умовах війни» (м. Львів, 2025 р.); *всеукраїнських*: «Особистість в екстремальних умовах» (м. Львів, 2019, 2024, 2025 рр.); «Формування сучасних педагогічних технологій та освітніх систем» (м. Запоріжжя, 2020 р.); «Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України» (м. Харків, 2021 р.); «Соціально-психологічні та гуманітарні виміри безпеки життєдіяльності» (м. Львів, 2022 р.); «Інформаційна безпека та інформаційні технології» (м. Львів, 2023 р.); «Видатні постаті психології: історія, сучасність і перспективи» (м. Львів, 2023 р.); «Мова – кордон національної безпеки» (м. Львів, 2025 р.); *регіональних*: «Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності ЗВО МВС України та Національної поліції України» (м. Київ, 2019 р.); «Правові гарантії гендерної рівності в секторі безпеки і оборони України» (м. Львів, 2021 р.); «Теоретико-методичні засади системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ВВНЗ» (м. Київ, 2021 р.); «Видатні постаті психології: історія, сучасність і перспективи» (м. Львів, 2022 р.); «Актуальні питання психологічного забезпечення службової діяльності структурних підрозділів МВС України в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2023 р.); «Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії» (м. Кропивницький, 2023 р.); семінарах, нарадах, круглих столах ЛДУБЖД та інших ЗВО із специфічними умовами навчання.

13. Відповідність дисертації паспорту спеціальності. Дисертація відповідає паспорту спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, а саме п. 2: теоретико-методологічні основи професійної освіти; педагогічний процес у професійних навчальних закладах; дидактика професійної освіти» теорія та методика вивчення загальнонаукових, соціально-політичних та спеціальних дисциплін у вищих навчальних закладах за групами спеціальностей; інноваційні процеси у професійній освіті.

14. Характеристика здобувача, його шлях у науці, ступінь наукової зрілості. Здобувач тривалий час продуктивно досліджує: психолого-педагогічні засади професійної підготовки фахівців служби цивільного захисту, зосереджуючи увагу на формуванні професійної компетентності, розвитку особистісних якостей, мотиваційної сфери і готовності до дій в умовах надзвичайних ситуацій. Особливе місце в його науковому пошуку займає вивчення й упровадження тренінгових технологій як ефективного засобу розвитку професійно важливих якостей, удосконалення комунікативних умінь, емоційної стійкості та командної взаємодії. У

своїй науковій діяльності здобувач аналізує сучасні методичні та педагогічні підходи, моделі професійної підготовки, інноваційні методи і технології навчання, а також вивчає вплив соціально-психологічних чинників на ефективність професійного становлення та розвитку майбутніх фахівців. Він пройшов шлях від практичного психолога у закладі вищої освіти (з 2012 р.) до заступника начальника факультету з навчально-наукової роботи факультету психології та соціального захисту (2024 р.). Протягом цього періоду зарекомендував себе як ініціативний, відповідальний і високо компетентний фахівець, який успішно поєднує наукову, психолого-педагогічну та організаційну діяльність. Професійний досвід, глибокі знання у сфері методології, психології, педагогіки та управління освітою сприяли формуванню авторитету як одного з провідних спеціалістів у системі вищої освіти із специфічними умовами навчання, зокрема у галузі підготовки кваліфікованих кадрів для служби цивільного захисту.

Виконана дисертація і опубліковані наукові праці характеризують КОВАЛЯ Ігоря Святославовича як фахівця і дослідника, який на високому рівні володіє методологією науково-педагогічних досліджень. Як і належить претенденту на ступінь доктора наук, він бачить сутність і перспективи досліджуваної царини, вміє знаходити, передбачати і розв'язувати гострі суперечності в галузі професійної освіти, зокрема у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання. Загалом, Ігор КОВАЛЬ є сформованим, кваліфікованим науковцем з глибоким теоретичним і практичним рівнем підготовки за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Висновок: враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну, теоретичне та практичне значення одержаних результатів, впровадження їх у практику, достатню повноту викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях, дотримання принципів академічної доброчесності, відповідність роботи вимогам п. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 року № 1197, рекомендувати дисертаційну роботу КОВАЛЯ Ігоря Святославовича на тему «Теоретичні та методичні засади формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку» до розгляду в спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Рецензенти:

Професор кафедри практичної психології та педагогіки, доктор педагогічних наук, професор

Лариса РУДЕНКО

Професор кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, доктор педагогічних наук, професор

Григорій ВАСЯНОВИЧ

Завідувач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, доктор педагогічних наук, доцент

Андрій ЦЮПРИК